

- організація громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру;
- проведення ярмарок вакансій та міні-зустрічей з роботодавцями;
- організація роботи щодо отримання ваучера громадянами віком від 45 років, які мають страховий стаж не менше 15 років;
- компенсації роботодавцям витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- надання безоплатних індивідуальних і групових консультацій з питань організації та провадження підпри-

ємницької діяльності із залученням на громадських засадах працівників органів державної влади.

- робота комісії з довготривалого безробіття.

Досвід роботи центру підтверджує, що значну роль в активізації зусиль щодо працевлаштування відіграє індивідуальний підхід до клієнта, формування власної відповідальності людини перед собою і суспільством, здатність послідовно та наполегливо досягати визначених цілей щодо реалізації своїх умінь і знань на ринку праці.

Стаття надійшла 17.04.2014

А.І. Кличановський

Профорієнтація: нове слово – нова справа (про спільне впровадження у Херсонській області інноваційного проекту з профорієнтації шкільної молоді)

У вересні 2012 р. на Херсонщині розпочато інноваційний проект із профорієнтації молоді “ПрофіСтарт”, покликаний привернути увагу юного покоління до рідного краю, розкрити потужні професійні можливості юнацтва і показати шлях їх ефективної реалізації. Адже рекреаційно-туристичні, агротехнічні та промислові ресурси області потребують рук фахівців нового покоління.

Фундамент усіх здобутків та негараздів дорослого професійного життя закладається ще в юному віці, тому працювати потрібно саме з підлітками. Профорієнтація як процес свідомого пошуку себе альтернативи не має. Її формальне проведення чи (не дай Боже!) ігнорування приводить, як мінімум, до марнування студентами свого часу і батьківських статків по учбових закладах. Більшість випускників, за статистикою, не працюватимуть за дипломом, а дві третини їх загальної чисельності врешті-решт знайдуть себе у робітничих професіях. То може допомогти їм зробити свій вибір уже зараз? До того ж ми, спеціалісти служби зайнятості, це й робимо. Але тільки нашими зусиллями ліквідувати диспропорцію у попиті та пропозиції робочої сили на ринку праці (до 80% випускників шкіл йдуть навчатися до ВНЗ, у той час як три чверті існуючих вакансій – робітничі) не можемо. Тому одне з пріоритетних завдань служби зайнятості – запобігання безробіттю молоді – виконуємо на партнерських засадах.

Профорієнтаційний проект, який впроваджуємо, незвичайний і несподіваний. Особливі у нього “батьки” – Херсонський обласний центр зайнятості та Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки (ХОБД ім. Дніпрової Чайки). Уперше почувши про залучення до цієї справи бібліотеки, подумав: “Та ні, так не може бути!

До чого у бібліотеці вебінари або квести? А ще скайп-конференції, тролейбусні екскурсії по місту, 3D-кінозал і ще хтозна-що?! Вони ж повинні просто видавати і приймати книжки у цілковитій тиші”. Згодом, побувавши у самій бібліотеці, зрозумів: тиші вже немає. Хоча і читальні зали є, і там таки тихо. Але це перестало бути головним у роботі бібліотеки.

Зараз усе те, чому ще два роки тому дивувався, є нашою спільною роботою. А чому б ні? Ми, Херсонський обласний центр зайнятості, теж працювати вміємо: інновацій чимало – кожний рік щось новеньке. Тож і виникла пропозиція залучити до співпраці бібліотеку, оскільки за своїм призначенням вона теж працює зі школярами. Директор ХОБД ім. Дніпрової Чайки Анна Іванівна Бардашевська поставилась до пропозиції з ентузіазмом. Так народився довгостроковий проект. З його назвою визначились досить швидко: “ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє”.

Вирішили почати з восьмикласників і працювати з ними протягом трьох років (щоб закінчити до того, як учасники проекту перейдуть до випускного класу, бо їх зайнятість на останньому році навчання дуже обмежує можливості позакласної роботи). Для того, щоб новація стала цікавішою, зробили її конкурсом, у якому змагаються команди з десятиох учасників з усіх двадцяти міст і районів області.

Кандидатів у члени команди визначали разом районні дитячі бібліотеки та відділи освіти. До того ж обласна бібліотека для дітей з обласним центром зайнятості розробили рекламний буклет проекту. На його зворотній стороні – відривний талон, який після заповнення можна доправити до районної або шкільної бібліотеки і взяти участь у проекті.

Треба зазначити, що для активної роботи проекту обласного масштабу двосторонніх домовленостей мало. Тому на стадії його розробки після проведення круглого

Кличановський Андрій Ігорович, заступник начальника відділу організації профорієнтації та профнавчання Херсонського обласного центру зайнятості

© Кличановський А.І., 2014

столу до угоди про співпрацю у “ПрофіСтарті” приєднались Управління культури та Департамент освіти і науки, молоді та спорту обласної державної адміністрації. Було визначено зони відповідальності кожної сторони, розроблено деталізовану концепцію проекту.

Організаційний період завершився спільним наказом підписантів угоди, яким визначено, з чого все почнеться і що для цього потрібно зробити. Конкретніше – йшлося про регіональний захід, на який потрібно зібрати всіх учасників “ПрофіСтарту”: школярів, бібліотекарів, спеціалістів центрів зайнятості та освітян. Дітям потрібно було розповісти про проект, мотивувати до участі у ньому. Дорослим – навчити, що з дітьми робити, як планувати та проводити спільну роботу на місцях.

Розробкою проекту займалися літніми місяцями 2012 р. Угоду з наказом підписали у середині вересня. У жовтні того ж року підбирали дітей та готували регіональний захід. Провели його у перший тиждень листопада.

Департамент освіти і науки, молоді та спорту обласної державної адміністрації допоміг знайти оптимальне приміщення. А це було дуже непросто, зважаючи на таку велику кількість людей (200 учнів із 20 міст і районів області розподілили на 8 груп, а ще – вчителі, бібліотекарі та спеціалісти із центрів зайнятості). До того ж у всіх груп окремі маршрути руху, вирішення окремих і спільних завдань.

На цей захід покладалась велика надія – адже він перший. І у нас усе вийшло! Сценарій проведення розроблявся спеціалістами відділу організації профорієнтації та профнавчання обласного центру зайнятості та працівниками ХОБД ім. Дніпрової Чайки. У програмі представлено і ярмарок професій з майстер-класами (у ярмарку професій взяли участь навчальні заклади, що готують спеціалістів у галузі кораблебудування, сфері обслуговування населення, будівельній галузі – провідних в економіці Херсонщини – організували працівники Департаменту освіти і науки ОДА); зацікавила учасників інформаційно-художня композиція, що розповідала про проект з переглядом його відеопрезентації, підготовлені обласною бібліотекою для дітей інтерактивні ігри, виступи дитячих художніх колективів.

Протягом дня робота з учнями велась у формі “живої бібліотеки” (професіографічні зустрічі з представниками професій, членами робітничих династій проводили працівники ХОБД), “світового кафе професій” (дискусія школярів на тему “Майбутнє краю за нами” – працівники ХОБД), профорієнтаційних міні-тренінгів (підготували спеціалісти районних центрів зайнятості) тощо.

Тим часом дорослі (вчителі, працівники міських/районних дитячих бібліотек, спеціалісти міських/районних центрів зайнятості) окремо навчалися спільній роботі у проекті. Організатори запропонували їм орієнтовний план роботи на перший рік, який потрібно розширити, додаючи свої пропозиції. Завдання вирішувались у буз-групах (формувались таким чином, щоб представники одного району працювали в одній групі), після чого пропозиції озвучувались для загального обговорення. Модераторами у групах виступили спеціалісти відділу організації профорієнтації та профнавчання ОЦЗ і працівники ХОБД.

Проведений захід пересвідчив у вдалому виборі

партнера – креативність і організованість співробітників ХОБД ім. Дніпрової Чайки великою мірою сприяли успішному проведенню свята профорієнтації, зробили його не тільки пізнавальним, а й веселим.

Протягом трьох наступних тижнів у містах і районах області було сформовано власні річні плани. З кінця листопада 2012 р. команди всіх районів перейшли до їх активного втілення.

За час роботи у проекті його учасники, учні восьмих класів середніх загальноосвітніх шкіл області, шляхом проведення соціопитувань (підлітки під наглядом спеціалістів із профорієнтації центрів зайнятості розробляли та опрацьовували анкети), зустрічей з керівництвом районів, вивчення ринку праці (опрацьовувались місцеві ЗМІ та вакансії служби зайнятості за певний період) визначили п'ять професій, затребуваних на місцевому ринку праці. Молодь брала участь в майстер-класах у навчальних закладах та на виробництві, тренінгах із вибору професій та освоєння спеціальних знань і навичок, професіографічних екскурсій на провідні підприємства, у скайп-конференціях з однолітками з інших областей тощо. Усі зібрані матеріали, у т.ч. фото- і відеоматеріали, розміщені на блозі проекту (електронна адреса <http://profistart.blogspot.com>). Викладали їх на веб-сайті або координатори проекту у місті/районі – учитель, бібліотекар чи спеціаліст центру зайнятості, або координатор проекту з ХОБД ім. Дніпрової Чайки.

У кінці квітня 2013 р. відбулись міжрайонні огляди презентацій ТОП-5 професій районів, за результатами яких оргкомітет проекту (у складі якого – заступники керівників обласного центру зайнятості, Управління культури та Департаменту освіти і науки, молоді та спорту ОДА та директор ХОБД ім. Дніпрової Чайки, а також начальники відділів цих установ, до обов'язків яких входить робота з підлітками) визначив фіналістів – команди із семи міст і районів області.

У травні 2013 р. у Херсонському обласному академічному музично-драматичному театрі ім. М. Куліша заключний захід першого етапу проекту “ПрофіСтарт” (огляд презентацій ТОП-5 професій районів) зібрав більше 400 школярів із усіх районів області.

Команди районів-фіналістів у ігровій формі розповіли про п'ятірку професій, найзатребуваніших у районах. Виступи усіх команд були з цікавими інсценівками, з музичним та відеосупроводом – слабких у фіналі не буває. Журі у складі керівників установ-організаторів проекту (Херсонський ОЦЗ та ХОБД ім. Дніпрової Чайки) та провідних підприємств області, викладачів режисури Херсонського училища культури, спеціалістів із проведення масових видовищ) визначило переможців.

Також учасники дійства змагались за першість у номінації “За краще оформлення альбому проекту”. Ще оргкомітет конкурсу за розробку і реалізацію навчально-тренінгової програми обласного інноваційного проекту “ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє” відзначив партнерів проекту – працівників бібліотек.

Отже, перший етап завершено. Влітку 2013 р. партнери проекту розробляли завдання, умови та критерії оцінювання другого етапу, адже на відміну від попереднього – командного – він мав бути індивідуальним.

У жовтні 2013 р. в одному з кращих будівельних училищ України – ВПУ №2 м. Херсона – відбувся стартовий захід другого етапу проекту “ПрофіСтарт”: у цьому навчальному році його учасники мали працювати над індивідуальними проектами з промоції ТОП-5 професій у районах. Організатори окреслили мету і поставили завдання як учням, так і дорослим учасникам конкурсу (учителям, бібліотекарям і спеціалістам служби зайнятості, які опікуються командами).

Почався захід із інформаційно-театралізованої частини, у ході якої учасники переглянули відеофільм про здобутки Херсонщини, її потужний потенціал (фільм знято на замовлення обласної адміністрації для показу на Міжнародному туристичному форумі, що кілька років поспіль проводиться на Херсонщині). Потім обговорили подробиці діяльності проекту у минулому році, його вихід за межі області. На різноманітних конференціях та форумах (навіть в Америці!) презентація “ПрофіСтарту” викликала захоплення та повагу спільноти. Проект отримав велику кількість прихильників: зібрані матеріали, у т.ч. фото і відео, що розміщені на веб-сайті проекту, переглянули більше 45 тис. користувачів.

Друга частина заходу – серія тренінгів, практикумів та екскурсій до виробничих майстерень ВПУ №2. Організатори заходу – спеціалісти відділу організації профорієнтації та профнавчання ОЦЗ та працівники ХОБД ім. Дніпрової Чайки – влаштували все таким чином, щоб кожна група цього дня взяла участь у двох заняттях, які вели провідні спеціалісти Херсону відповідних галузей (тренінги “Рекламістика, промоційна діяльність”, “Соціальні мережі та медіа”, практичні заняття “Підготовка журналістського аналітичного звіту” та “Відеоінтерв’ю, рекламний відеоролик”, профорієнтаційний міні-тренінг “Структура та вимоги до професіограми”, психологічний тренінг “Хочеш бути успішним? Будь!”), і відвідала майстерні училища під супроводом майстрів виробничого навчання ВПУ.

Дорослі учасники знайомились із форматом другого етапу проекту та працювали над складанням спільного орієнтовного плану роботи та навчальної програми для юних учасників на 2013–2014 навчальний рік.

У третій частині заходу для дев’ятикласників організатори за сприяння Департаменту освіти і науки, молоді та спорту ОДА, фахівців ЦЗ влаштували Дні відкритих дверей ще двох провідних вищих професійних училищ Херсона, які вони відвідали після короткого переїзду.

На цій хвилі позитиву майже 300 юних і дорослих учасників почали роботу над другим етапом проекту.

Після складання робочих планів, на блозі проекту почали з’являтися перші дописи учасників про обрані ними професії. Нагадаємо: на першому етапі команди визначили ТОП-5 найзатребуваніших професій міст/районів. На другому етапі ці професії розподілили між учасниками кожної команди (по два дев’ятикласника на одну професію). Кожна пара повинна підготувати нарис про професію, самотужки скласти її професіограму, підготува-

ти буклет та флаєр, зняти відеоінтерв’ю з фахівцем, підготувати слайд-презентацію.

Відповідно до складених планів роботи у кожному місті/районі проводилися спеціальні тренінги, навчання, майстер-класи для того, щоб підготовлені матеріали відповідали вимогам та формату відповідного завдання. Бо це і є одним із головних завдань проекту – навчити професійному ставленню до справи, яку виконуєш! Координатори проекту на місцях ретельно підбирали спеціалістів-ведучих для проведення такої роботи. Наприклад, писати нариси та брати інтерв’ю учнів навчали журналісти-редактори районних періодичних видань або телевізійники (при наявності). Професіограми готувались під проводом спеціалістів із профорієнтаційних центрів зайнятості. Макети буклетів опрацьовувались під наглядом дизайнерів або спеціалістів-оформлювачів районних типографій тощо.

Кожного тижня протягом навчального року координатори згідно з планом роботи організували для дев’ятикласників семінари, навчання, екскурсії, давали певні завдання.

І в останній тиждень квітня 2014 р. оргкомітет “ПрофіСтарту” організував у містах/районах проведення першого кола фіналу другого етапу проекту: п’ять обраних пар із кожної команди змагались між собою – презентували обрані професії перед однолітками у своїх школах.

До складу журі, окрім організаторів проекту (директора міськ/райцентру зайнятості, завідуючого районним відділом освіти та директора районної бібліотеки), входили: заступник голови райдержадміністрації з гуманітарних питань та головний редактор районної газети. Протягом шести хвилин кожна пара учасників, використовуючи слайд-презентації та відеоматеріали, доклала максимум зусиль, щоб переконати глядачів у цікавості й необхідності професій, що вони рекламували.

Усі пари переможців з міст/районів братимуть участь у другому колі фіналу другого етапу проекту, яке відбудеться у жовтні 2014 р. у Херсоні. І тут визначатимуться кращі з кращих.

На обласному рівні журі вже переглядає всі матеріали, напрацьовані учасниками: нариси, професіограми, буклети, відео. Визначаються переможці по номінаціях.

Але не це головне. У цьому проекті не буде переможених. Кожен учасник за два останні навчальні роки отримав багато знань і навичок, що допоможуть йому впевненіше почуватися у професійному житті. Ті зустрічі та навчання, що відбуваються у “ПрофіСтарті”, дають учням зрозуміти, що на успіх можуть сподіватись тільки справжні професіонали. Школярі навчаються докладати зусиль і розуміють, що ці зусилля марними не будуть. І в цьому їм допомагає “ПрофіСтарт” – справа спільних зусиль обласної служби зайнятості, обласної бібліотеки для дітей і освітян!

Стаття надійшла 05.05.2014